

NASTAVA GLAZBE U PRIMARNOM OBRAZOVANJU U EUROPSKIM DRŽAVAMA

Jasna Šulentić Begić¹, Amir Begić²

¹ Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti,
Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska
jsulentic@foozos.hr

² Umjetnička akademija, Sveučilište J. J. Strossmayera
u Osijeku, Hrvatska
abegic@uaos.hr

Primljeno: 10. 9. 2013.

Ovaj rad ima namjeru prikazati nastavu glazbe primarnog obrazovanja u sljedećim europskim državama: Mađarska, Austrija, Njemačka, Francuska, Italija, Engleska, Irska, Škotska, Nizozemska, Švedska, Norveška i Finska. Cilj ovoga rada je usporedba nastave glazbe primarnog obrazovanja u europskim državama prema sljedećim karakteristikama: tko izvodi nastavu glazbe, kolika je satnica predviđena za nastavu glazbe, je li nastava glazbe samostalan predmet ili je u okviru nekog područja, koja su nastavna područja zastupljena u nastavi glazbe.

Uočili smo da nastavu glazbe u primarnom obrazovanju izvode četiri vrste učitelja (učitelji primarnog obrazovanja, učitelji primarnog obrazovanja sa specijalizacijom iz nastave glazbe, predmetni učitelji glazbe, profesionalni glazbenici), jedan sat nastave glazbe tjedno uobičajen je za gotovo sve europske države, u većini država nastava glazbe je samostalan predmet te se gotovo u svim državama nastava glazbe izvodi prema tzv. integrativnom modelu, tj. modelu aktivnog muziciranja.

Ključne riječi: primarno obrazovanje, nastava glazbe, glazbene aktivnosti, učitelji glazbe

Uvod

Kao instrument za prikupljanje i prikazivanje statističkih podataka o obrazovanju unutar pojedinih zemalja na međunarodnoj razini UNESCO je uveo *Međunarodnu standardnu klasifikaciju obrazovanja*

(*International Standard Classification of Education*, ISCED). Prema njoj primarno obrazovanje pripada u prvi stupanj osnovnog obrazovanja (primarno obrazovanje/razina 1) odnosno drugi stupanj osnovnog obrazovanja (razina 2). Karakteristike primarnog obrazovanja, tj. razine ISCED 1, u europskim zemljama su: jednostavniji ciljevi i programi, gradivo šest do devet predmeta, u višim razredima četrnaest predmeta, kontinuirana razredna nastava (programi organizirani prema nastavnim jedinicama, a ne predmetima – integrirana nastava), razredni učitelji predaju cijeli program (u višim razredima uvode se specijalizirani učitelji za neke predmete – glazbeni odgoj, vjeronauk, i sl.) i dob ulaska djece u program je pet do sedam godina (UNESCO, *International Standard Classification of Education*, 1997). U europskim državama naziv *primarno obrazovanje* odnosi se na prvih četiri do sedam godina školovanja. Nastava glazbe obavezan je predmet primarnog obrazovanja u svim europskim državama i kao takva je uključena u nastavne planove i programe. U pojedinim europskim državama na nacionalnoj je razini točno određen broj sati obvezne nastave glazbe, dok se u nekima daje sloboda školama da odluče koliko će sati pripasti nastavi glazbe. Osim obvezne nastave glazbe, većina država pruža i dodatne sate glazbe u vidu izvannastavnih aktivnosti. U nastavku donosimo pregled načina na koje je organizirana nastava glazbe u odabranim europskim državama (Mađarska, Austrija, Njemačka, Francuska, Italija, Engleska, Irska, Škotska, Nizozemska, Švedska, Norveška i Finska).

Nastava glazbe primarnog obrazovanja u Europi

Mađarska

Nastavu glazbe u Mađarskoj u primarnom obrazovanju izvode učitelji primarnog obrazovanja s tim da je moguće da u prvom i drugom razredu nastavu izvodi jedan učitelj, a u trećem i četvrtom razredu drugi učitelj (*National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Hungary*, 2010). Moguća je i specijalizacija iz područja glazbe koja omogućuje da učitelj primarnog obrazovanja izvoditi nastavu glazbe do šestog razreda osnovne škole. Nacionalni nastavni plan i program ne propisuje godišnju satnicu za svaki pojedini predmet, nego daje okvirnu satnicu u postocima za svaki nastavni predmet u odnosu na ukupnu godišnju satnicu po razredu (*Organisation of the Education System in Hungary*, 2008/2009). Učenici mogu birati

hoće li pohađati višu ili nižu razinu iz svih predmeta, što vrijedi i za nastavu glazbe. Nastava glazbe posljednjih godina sastoji se od obveznog jednog sata pjevanja tjedno. Na lokalnoj razini škola može organizirati dodatne sadržaje nastave glazbe (dodatni sat pjevanja, plesanja ili zbornog pjevanja), no mali broj škola odlučuje se za ovu opciju već daju prednost informatici i učenju stranih jezika. Želi li se pohađati viša razina nastave glazbe, ona obuhvaća tri sata nastave glazbe tjedno (u prošlosti je bilo pet sati tjedno nastave glazbe plus nastava pjevačkog zbora).

Godine 1995. uveden je na državnoj razini nacionalni kurikulum koji služi kao osnova za izradu školskih programa. Prema njemu nastava glazbe ima veliku ulogu u razvoju djetetova senzibiliteta, intelekta i karaktera. Primarni cilj glazbenog obrazovanja je njegovanje ljubavi prema glazbi te omogućavanje glazbenog doživljaja koji će biti usmjeren k tom cilju. Djeca uče razumjeti, cijeniti i izvoditi glazbu te upoznaju djela mađarske i svjetske kulture. Poznavanje tih vrijednosti pomoći će u razvijanju glazbenog ukusa.

Nacionalni kurikulum ističe dva nastavna područja glazbe, a ona su *spособnost stvaranja glazbe i uvažavanje i vrednovanje glazbe*. Prvo nastavno područje, tj. sposobnost stvaranja, podrazumijeva sljedeće zadatke: pjevanje mađarskih pjesma te pjesama drugih kultura (ovaj zadatak je u skladu s tradicijom mađarske nastave glazbe), stvaranje glazbe i improvizacija u kombinaciji s plesom i glumom. Drugo nastavno područje, tj. uvažavanje i vrednovanje glazbe, podrazumijeva emocionalno i analitičko slušanje glazbe, upoznavanje glazbala i njihove boje, a u višim razredima upoznavanje značajki povijesnih razdoblja te skladatelja i njihovih djela te učenje notacije s ciljem boljeg razumijevanja glazbe (*meNet. Music Education in Hungary*).

Austrija

U Austriji u fazi primarnoga obrazovanja nastava glazbe (*Musikerziehung*) zastupljena je s najmanje jednim satom tjedno. Broj sati tjedne nastave može se povisiti, što ovisi o organizaciji škole, pa osim jednog sata nastave *glazbenog odgoja*, učenik može pohađati četiri do osam sati *zbornog pjevanja* ili *sviranja u ansamblima* ili *glazbenog stvaralaštva*. Tijekom primarnog obrazovanja nastava glazbe je obvezna i poučava ju razredni učitelj, što znači da kvaliteta nastave glazbe ovisi o glazbenoj sposobnosti i predanosti pojedinih učitelja. Osnovne škole s

posebnim naglaskom na glazbenom obrazovanju (u saveznim pokrajinama) te osnovna škola s pojačanim glazbenim aktivnostima (u Beču) pružaju priliku glazbenom usmjeravanju.

U nastavnom planu i programu osnovne škole kao cilj glazbenog obrazovanja navodi se poticanje *pjevanja, stvaranje glazbe, svjesno slušanje glazbe, kretanje uz glazbu* i *glazbeno kreativni rad* uzimajući u obzir okruženje u kojemu dijete odrasta te uvažavanje osobne prirode svakog djeteta (*meNet. Music Education in Austria*). Također se navodi (*Lehrplan der Volksschule*, 2005) da je potrebno poticati:

- sposobnost doživljavanja i izražavanja ciljanom upotrebom glasa, glazbala i pokreta;
- govorne sposobnosti, posredstvom oblikovanja govora, zvučnih pokusa s govornim i pjevanim glasom te opisa slušnih utisaka;
- sposobnost opažanja i koncentracije jačanjem slušne sposobnosti i sposobnosti razlikovanja akustično-glazbenih dojmova;
- sposobnost kritičkog i tolerantnog ophođenja s glazbenom okolinom obradom obavijesti i usvajanjem znanja o glazbi i glazbenom životu;
- sposobnost poštovanja drugoga i skupine pri zajedničkom muziciranju;
- koordinaciju pokreta posredstvom slobodnog i vezanog kretanja uz glazbu;
- spremnost za sudjelovanje u izvannastavnim glazbenim aktivnostima, stjecanjem potrebnih vještina.

Njemačka

Nastavu u Njemačkoj u nižim razredima osnovne škole iz svih predmeta izvode učitelji primarnog obrazovanja, no da bi mogli izvoditi nastavu glazbe morali su se specijalizirati za izvođenje nastave glazbe tijekom studija. Tjedni broj sati nastave glazbe (*Musikerziehung*) ovisi o organizaciji škole. Glazba je dio *temeljnog obrazovanja* (čitanje, pisanje, aritmetika, uvod u prirodne i društvene znanosti, likovna umjetnost, glazba, sport i vjerski odgoj) kojemu je npr. u pokrajini Bavarskoj u prvom i drugom razredu dodijeljeno šesnaest sati, a nastavi glazbe u trećem i četvrtom razredu po dva sata tjedno. Broj sati u jednom danu odnosno tjednu određuje svaka pokrajina, tj. pokrajinska ministarstva propisuju nastavne planove i programe (*National System Overviews*

on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Germany, 2010). Stoga ne postoji jedinstven nastavni plan i program za nastavu glazbe, no među obrazovnim stručnjacima uvriježeno je mišljenje da je primarni cilj nastave glazbe *glazbena aktivnost* (pjevanje, sviranje instrumenta, sviranje u školskim sastavima) te da u jednakoj mjeri treba poticati *znanje o glazbi* u svome kulturno-povijesnome kontekstu. Bez obzira na različite nastavne programe, u svima se kao područja nastave glazbe navode:

- glazbena pismenost (osnovna glazbena nastava, teorija glazbe, slušni trening);
- muziciranje (izmišljanje i improviziranje glazbe, pjevanje, sviranje glazbala, izrada elektronskih zvukova);
- predstavljanje glazbe (slikarstvo i ples uz glazbu, korištenje glazbe u medijima kao što su učeničke vlastite video-produkcije, izrada glazbenih kolaža kombiniranjem glazbe i jezika, glazbe i kazališta);
- slušanje glazbe (vođeno i slobodno slušanje glazbe koje uključuje verbalnu i neverbalnu komunikaciju o tome što se čulo);
- podaci o glazbi (stjecanje znanja i istraživanje, prikaz i razmjena informacija o glazbi);
- razmišljanje o glazbi (stvaranje povijesne veze, rasprava o estetskim odnosima i funkcijama, opravdanost i analiza prosudbe i vrednovanja).

Na koje će se nastavno područje staviti težište ovisi o sastavljačima programa. Također, postoje velike razlike s obzirom na predloženi izbor sadržaja i redosljed poučavanja glazbenih aktivnosti (*meNet. Music Education in Germany*). Tako su u nastavnom planu i programu za pokrajinu Bavarsku (*Gesamtlehrplan Grundschule*) u prva četiri razreda osnovne škole predviđena sljedeća nastavna područja nastave glazbe:

- aktivno muziciranje (pjevanje i sviranje glazbala);
- slušanje glazbe (prepoznavanje glazbala, upoznavanje skladbi);
- stvaranje glazbe (eksperimentiranje, improviziranje);
- stvaranje uz glazbu (kretanje uz glazbu, gluma uz glazbu).

Većina škola u poslijepodnevnim satima nakon obvezne nastave glazbe omogućuje učenicima dodatne glazbene aktivnosti u okviru školskih zborova, orkestara i instrumentalnih sastava koji su važni za

glazbenu djelatnost škole. Također je u posljednje vrijeme pojačana suradnja osnovnih škola s glazbenim školama i privatnim učiteljima glazbe.

Francuska

Nastavu u Francuskoj u nižim razredima osnovne škole iz svih predmeta izvode učitelji primarnog obrazovanja. Učitelj izabire hoće li izvoditi nastavu glazbe ili nastavu likovne umjetnosti, odnosno tijekom studija se specijalizira za jedan od ova dva predmeta. Osnovno školstvo traje od šeste do jedanaeste godine života, a sastoji se od sljedećih razreda (*Structures des systèmes d'enseignement et de formation en Europe – France*, 2009/2010):

- pripremni razred (*Cours préparatoire*, CP) od 6. do 7. godine života (1. godina osnovne škole);
- osnovni tečaj (*Cours élémentaire 1*, CE1) od 7. do 8. godine (2. godina osnovne škole);
- osnovni tečaj (*Cours élémentaire 2*, CE2) od 8. do 9. godine života (3. godina osnovne škole);
- srednji tečaj (*Cours moyen 1*, CM1) od 9. do 10. godine života (4. godina osnovne škole)
- srednji tečaj (*Cours moyen 2*, CM2) od 10. do 11. godine života (5. godina osnovne škole).

Razredni učitelji mogu se obratiti učitelju stručnjaku za glazbenu naobrazbu koji ima završen CPEM (*Conseiller pédagogique en éducation musicale*). Takav specijalizirani učitelj savjetuje razrednog učitelja za praktično bavljenje glazbom u razredu te kod glazbenih i umjetničkih projekata (kazalište, koncert, musical).

U ciklusu osnovnog obrazovanja na primarnoj razini (CP i CE1) 81 sat dodijeljen je umjetničkim predmetima što čini oko dva sata i deset minuta nastave umjetnosti. Ta satnica treba biti podijeljena na nastavu glazbe, likovnu umjetnost i povijest umjetnosti. Ciklusu koji obuhvaća razine CE2, CM1 i CM2 dodijeljeno je 78 sati, što čini oko dva sata nastave umjetničkih predmeta. Glavne aktivnosti koje se izvode na nastavi glazbe su *aktivno muziciranje* (naročito pjevanje) i *slušanje glazbe* (*meNet. Music Education in France*).

U francuskom nacionalnom nastavnom planu i programu za razinu CP i CE1 navodi se da će učenici tijekom tog razdoblja usvojiti oko de-

set brojalica ili pjesama, slušati ulomke različitih skladbi, tijekom pjevanja obratit će se pažnja na točnu intonaciju i ritam, snagu glasa, disanje i točan izgovor, naučiti skupno muzicirati, znati prepoznati glazbene sastavnice, melodiju, ritam, tempo, dinamiku, tonove, tijekom slušanja znati prepoznati glazbala (*Programme du CP et du CE1*). Na razini CE2, CM1 i CM2 nastava glazbe temelji se na pjevanju (vokalne igre, različite pjesme, dvoglasni kanon, pjevanje u skupinama i pjevačkom zboru) i slušanju glazbe. Tijekom slušanja glazbe učenici će, uspoređujući glazbu, otkriti različite žanrove i povijesne stilove te znati uočavati glazbene sastavnice (*Programme du CE2, du CM1 et du CM2*).

Italija

U Italiji u osnovnoj školi nastavu glazbe izvodi učitelj primarnog obrazovanja. Na primarnoj razini ne postoji zakonski određena satnica po predmetima. U poslijepodnevrim satima postoji mogućnost dodatne nastave glazbe, tj. jedan sat tjedno u okviru vokalnih ili instrumentalnih sastava i orkestara. Ishodi učenja koji se navode za primarno obrazovanje u nastavnom planu i programu (*meNet. Music Education in Italy*) su sljedeći:

- prepoznati zvuk s obzirom na kvalitetu i izvor;
- izražajno pjevati i svirati, naučiti slušati glazbu samostalno i u skupini, znati koristiti i prepoznati notaciju;
- stvarati jednostavne glazbene obrasce koristeći boju, ritam i melodiju, znati koristiti glas, tijelo i glazbala, uključivši informatičku tehnologiju, te stvarati kratka djela;
- znati izvoditi jednostavne vokalne/instrumentalne skladbe različitih stilova i kultura samostalno ili u ansamblima.

Zadaci nastave glazbe u trećem razredu su sljedeći:

- korištenje glasa, instrumenata i zvukova za izvođenje, stvaranje, reproduciranje i improviziranje;
- izvođenje u ansamblima jednostavnih vokalnih/instrumentalnih skladba vodeći računa o izražajnosti i točnosti s obzirom na glazbene sastavnice;
- uočavanje glazbenih sastavnica tijekom slušanja;
- na osnovu slušanja glazbe stvarati literarni i likovni izraz te se kretati uz glazbu.

Engleska

U Engleskoj nije zakonom propisana satnica po predmetima. Na primarnoj razini nastavu svih predmeta izvodi učitelj primarnog obrazovanja. Međutim, u praksi nastavu glazbe često ne izvode razredni učitelji, nego profesionalni glazbenici, s obzirom da učitelji primarnog obrazovanja stječu nisku glazbenu naobrazbu tijekom studija. Škole mogu samostalno donijeti odluku tko će poučavati glazbu (*meNet. Music Education in England*).

U nacionalnom programu za nastavu glazbe stoji da je glazba snažan, jedinstven oblik komunikacije koji može promijeniti način na koji učenici osjećaju, misle i djeluju. Glazba objedinjuje intelekt i osjećaje te omogućuje osobni izraz, razmišljanje i razvoj. Kao sastavni dio kulture, prošlosti i sadašnjosti, pomaže učenicima shvatiti sebe i odnose prema drugima, stvara važnu vezu između kuće, škole i šire zajednice. Nastava glazbe kod učenika stvara sposobnost slušanja i upoznavanja raznolike glazbe te stvaranja suda o kvaliteti glazbe. Nastava glazbe potiče aktivno sudjelovanje u različitim oblicima amaterskog individualnog i skupnog muziciranja te razvijanje osjećaja grupnog identiteta i zajedništva. Također potiče samodisciplinu, kreativnost, osjećaj ispunjenosti te estetsku osjetljivost (*The National Curriculum for England. Key stages 1–3*, 1999).

Osnovu nastavnog plana i programa nastave glazbe čine tri aktivnosti – skladanje, izvođenje i slušanje glazbe – a od učitelja se očekuje da u nastavu uključi učenike svih sposobnosti. Tijekom nastave glazbe učenici trebaju upoznati tradicionalnu i klasičnu glazbu te glazbu drugih kultura. Potrebno je povezati sadržaje glazbe sa sadržajima drugih predmeta. U programu nisu propisani sadržaji koji se trebaju obraditi, nego se daje okvir za procjenu učeničkih postignuća, tj. ishodi učenja za svako od razdoblja školovanja.

U posljednje vrijeme pokrenuto je niz inicijativa za poticanje mladih na pristup glazbi u i izvan škole. Naglasak je na učenju sviranja glazbala i na poboljšanju kvalitete pjevanja u primarnom obrazovanju. Financira se kupovina glazbala za cijele razrede, a također su pokrenuti mnogi projekti koji trebaju omogućiti sudjelovanje profesionalnih glazbenika u nastavi glazbe (*meNet. Music Education in England*).

Irska

U Irskoj na primarnoj razini jedan učitelj izvodi sve predmete. Nastava glazbe je dio *umjetničkog odgoja* koji obuhvaća *likovnu umjet-*

nost, glazbu i dramu. Pristup organiziranja satnice je fleksibilan, tj. nisu strogo definirani sati za svaki određeni predmet, nego je predloženo minimalno tjedno vrijeme za svako predmetno područje. Umjetničkom području dodijeljena su tri sata tjedno (*National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Ireland, 2010*).

Plan i program nastave glazbe temelji se na tri aktivnosti:

- slušanje glazbe (istraživanje zvukova, slušanje i reagiranje na glazbu);
- izvođenje glazbe (pjevanje pjesama, osnove glazbene pismenosti, sviranje glazbala);
- skladanje (improviziranje i stvaranje glazbe, razgovor o ostvarenom i snimanje glazbe).

Slušanje glazbe treba biti aktivno kako bi potaknulo kod učenika fizičke, verbalne, emocionalne i kognitivne odgovore. Slušanje glazbe postepeno se nadograđuje iz razreda u razred te se omogućuje slušanje poznatih i nepoznatih glazbenih djela, s naglaskom na širenju izvora zvuka te izazivanju preciznosti i glazbene osjetljivosti kod djeteta.

Izvođenje glazbe ističe važnost korištenja glasa, kao prvog i naj-dostupnijeg glazbala za dijete. Pjevanje pjesama je bitan aspekt za rani glazbeni razvoj djeteta. Djeca prvo uče izvoditi jednostavne pjesme kroz slušanje i oponašanje drugih. Mala djeca također vole improvizirati vlastite napjeve i melodije na glazbalima kućne izrade, glazbenim igračkama ili otkrivati izvore zvuka. Ovakve rane skladbe vrijedne su za glazbeno iskustvo i pomažu djetetu da postane osjetljivo na glazbeni izričaj. Kako dijete odrasta, tako repertoar treba biti proširen da uključuje pjesme i melodije većeg opsega, irske pjesme i pjesme različitih kultura, stilova i tradicija.

Razvoj glazbene pismenosti usko je povezan s pjevanjem pjesama i sviranjem na jednostavnim melodijskim glazbalima. Glazbena pismenost istražuje se kroz dvije glavne komponente: ritam i tonsku visinu. Glazbena pismenost rezultat je potrebe zapisivanja glazbenog doživljaja (ritma, melodije ili cijele skladbe) odnosno važna je za potrebe sviranja glazbala. U početku dijete izvodi skladbu na udaraljka neodređene tonske visine, a kasnije na udaraljka određene tonske visine.

Skladanje je aktivnost koja nastoji razviti djetetovu kreativnost i jedinstvenost, ponajprije pružanjem mogućnosti za samoizražavanje. Dijete odabire zvučni materijal iz njemu dostupnih izvora odnosno sluša i odabire izvor zvuka koji mu najbolje odgovara za ono što želi preni-

jeti i prikazati. Djetetu se daje prilika za procjenu vlastitog skladanja na način da se snimi njegov rad te da se o tome kasnije razgovara (*Primary School Curriculum*).

Škotska

Učitelji primarnog obrazovanja u Škotskoj najčešće su nisko kompetentni za izvođenje nastave glazbe te se po potrebi upošljavaju predmetni učitelji. Nastava glazbe sastavni je dio nastavnoga područja koje se naziva *izražajne umjetnosti* (dramska, glazbena, likovna umjetnost i dizajn, ples) (*Learning and Teaching Scotland. Experiences and Outcomes*). Nastavni plan i program ističe da kroz glazbu učenici imaju priliku biti kreativni i doživjeti nadahnuća i uživanja. Izvođenje i stvaranje glazbe su glavne aktivnosti nastave glazbe za sve učenike. Kroz navedene aktivnosti učenici razvijaju svoje vokalne i sviračke sposobnosti, istražuju zvukove i glazbene pojmove, koriste svoju maštu i vještine za stvaranje glazbenih ideja i kompozicija. Učenici će razvijati razumijevanje i sposobnost uživanja u glazbi kroz slušanje glazbenih nastupa te razgovor o njima. Koristit će informatičku tehnologiju za realizaciju ili poboljšanje skladanja te za bolje razumijevanje glazbe.

U nastavnom planu i programu (*Learning and Teaching Scotland. Experiences and Outcomes*) navedeni su ishodi učenja iz svih predmeta za svaki razred. Ishodi učenja nastave glazbe za treći razred osnovne škole su sljedeći:

- pjevati i/ili svirati glazbu različitih stilova i kultura, uspješno izvesti skladbe po vlastitom izboru koristeći upute za izvedbu, notaciju i/ili svirati po sluhu;
- koristiti svoj glas, glazbala ili glazbenu tehnologiju za improvizaciju ili skladanje skladbi s melodijom, ritmom, harmonijom, bojom i strukturom;
- slušati različitu glazbu i moći prepoznati značajke i pojmove; dati konstruktivne komentare na svoj i tuđi rad, uključujući i umjetnika.

Nizozemska

Nastavu svih predmeta u primarnom obrazovanju u Nizozemskoj u pravilu izvodi učitelj primarnog obrazovanja, no predmetni učitelji

ponekad izvode nastavu tjelesnog odgoja, vjeronauka, likovne umjetnosti, glazbenog odgoja, ručnog rada i frizijskog jezika. Tijekom studija učitelji primarnoga obrazovanja stječu nisku glazbenu naobrazbu stoga se škole odlučuju za suradnju s profesionalnim glazbenicima i mjesnim glazbenim školama (*meNet. Music Teacher Training in The Netherlands*). Nastava glazbe nije navedena kao samostalan predmet, nego je dio nastavnoga područja koje se naziva *umjetnički odgoj*. Zakonom je propisano što se u svakom predmetu mora ostvariti, no na školama je da osmisle nastavne planove i programe (*National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – The Netherlands*, 2010). Zadaci nastave glazbe u primarnom obrazovanju isprepliću se sa zadacima drugih umjetnosti. *Zadaci umjetničkog odgoja* primarnoga obrazovanja u važećem nastavnom planu i programu su:

- upoznati umjetničke i kulturne aspekte svog okruženja;
- steći znanja suvremene umjetničke i kulturne raznolikosti;
- naučiti gledati slike i skulpture;
- slušati glazbu;
- plesati;
- naučiti vrednovati kulturni i umjetnički izraz u okružju.

Nastoji se gdje god je moguće ostvariti međupredmetnu povezanost. U vezi nastave glazbe još se navodi da učenici uče pjevati pjesme, svirati ritamska glazbala koja koriste za pratnju pjevanju te da plešu (*SLO. Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling*).

U dokumentu *Tule – Guidelines for Sub-Aims and Learning Courses* iz 2009. godine daju se temeljni ciljevi primarnog obrazovanja te se u njemu među ostalim predlaže kako može biti organizirana nastava glazbe. Tako se za treći i četvrti razred osnovne škole predlaže sljedeće (*meNet. Music Education in The Netherlands*):

– pjevanjem, plesanjem, sviranjem, kretanjem i slušanjem glazbe istražiti teme kao što su: naš grad, limena glazba, magija, vlakovi, avanture.

Pjevanje:

- jednoglasno pjevati kratke i ritmički jednostavne pjesme gore navedene tematike;
- pjevati pjesme u opsegu od c1 do c2, jednostavnih mjera, jednostavne strukture s ponavljanjem teksta i melodije, pojedinačno i u skupini, obratiti pozornost na artikulaciju i intonaciju.

Slušanje glazbe:

- slušati glazbu različitih stilova, razdoblja i kultura gore navedene tematike;
- slušati glazbu jasnog karaktera, većeg značaja, jasne strukture i s ponavljanjima.

Izvođenje glazbe:

- sviranje kratkih skladbi, uključujući i skladbe s pauzom;
- svirati dobe i ritam uz pjevanje, svirati kontraste (tihu/glasno, visoko/nisko, sporo/brzo), eksperimentirati s bojom tona i načinom sviranja, svirati skladbe koje sadrže ponavljanje i kontrast.

Glazbena notacija:

- grafička notacija i stvaranje zvukova pomoću različitih izvora (triangl, štapići, flauta), grafička notacija i kratki/dugi tonovi, visoki/niski tonovi, teška/laka doba, grafička notacija i ponavljanje te kontrast, skladanje skladbi u trajanju oko jedne minute.

Pokret:

- pokret kao rezultat pjesme, kretanje uz glazbu na osnovu slušanja glazbe, iskazivanje glazbenog oblika pokretom i gestama.

Švedska

U prva tri razreda osnovne škole u Švedskoj nastavu u pravilu izvodi učitelj primarnog obrazovanja koji se tijekom studija obrazuje za rad u predškolskom odgoju i u prva tri razreda osnovne škole. Škole samostalno odlučuju o broju sati nastave tjedno te o broju sati u školskome danu, s tim da ne smije biti više od šest sati u prvom i drugom razredu te više od osam od trećeg razreda. Nacionalnim propisima propisuje se minimalan broj sati po predmetu (*National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Sweden*, 2010). Zajamčena minimalna satnica tijekom devet godina osnovne škole za nastavu glazbe je 230 sati (*Organisation of the Education System in Sweden*, 2009/2010).

Budući da se radi o cjelokupnoj satnici u okviru devetogodišnje osnovne škole, to znači da se nastava glazbe ne mora poučavati svake godine, no da se mora ispuniti ukupni fond sati.

U planu i programu navodi se da je svrha nastave glazbe razvijanje glazbenih vještina koje će učenicima omogućiti *muziciranje* i *sluša-*

nje glazbe. Nastava glazbe treba omogućiti učenicima da se glazbeno izražavaju i komuniciraju odnosno da razviju vještinu korištenja glasa, glazbala, digitalnih glazbala, glazbenih pojmova i simbola. Nastava glazbe omogućit će učenicima da razviju glazbenu osjetljivost te da u međusobnoj suradnji stvaraju, obrađuju i izvode glazbu. Nastava glazbe učenicima će omogućiti da razviju povjerenje u vlastitu pjevačku i sviračku sposobnost te interes za razvoj vlastitog glazbenog stvaralaštva. Kroz nastavu glazbe učenici razvijaju sposobnost doživljaja i razmišljanja o glazbi. Učenički doživljaj glazbe bit će izazvan i produbljen kroz doživljaj glazbe drugih učenika. Na taj način učenici upoznaju vlastitu glazbenu kulturu te kulturu drugih naroda.

Zadaci nastave glazbe su sljedeći (*Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*):

- svirati i pjevati skladbe različitih glazbenih vrsta i stilova;
- stvarati glazbu, predstaviti vlastite glazbene misli i ideje;
- analizirati i razgovarati o glazbi na osnovu društvenog, kulturnog i povijesnog konteksta.

Temeljni sadržaji nastave glazbe od 1. do 3. razreda su:

Muziciranje i stvaranje glazbe:

- pjevanje (jednoglasno pjevanje, pjevanje kanona i naizmjenično pjevanje u skupini) i sviranje;
- imitacija i improvizacija pokreta, ritmova i tonova;
- jednostavni oblici muziciranja na temelju teksta ili slike;
- obrada pjesme i priče zvukovima, ritmovima i pokretima.

Glazbeni alati:

- glas kao instrument s promjenama ritma, boje i dinamike;
- sviranje udaraljki, gudačkih glazbala i glazbala s tipkama s promjenama ritma, boje i dinamike;
- stvaranje glazbe koristeći ritam, boju, dinamiku i visinu kao temelj stvaranja;
- glazbeni simboli, slike i znakovi.

Glazbeni kontekst i funkcija glazbe:

- asocijacije, misli, osjećaji i slike koji nastaju na osnovu slušanja glazbe;
- puhačka i gudačka glazbala, glazbala s tipkama i udaraljke;
- zvučanje glazbala i njihov izgled;

- glazba koja je povezana s učeničkom svakodnevicom i svečanim prilikama, uključujući himne, nacionalne himne; švedska i nor-dijska glazbena baština.

Norveška

Nastavu u primarnom obrazovanju u Norveškoj mogu izvoditi učitelji koji imaju četverogodišnje obrazovanje, a koji izvode nastavu iz svih predmeta, ili učitelj koji ima trogodišnje obrazovanje te se školovao za izvođenje jednog predmeta, tzv. predmetni učitelj. Tako postoji studij za učitelja primarnoga obrazovanja s pojačanim znanjem iz područja glazbe. U osnovnoj školi od prvog do četvrtog razreda nastavi glazbe posvećeno je 285 sati. Organizacija i sadržaj nastave glazbe propisani su nacionalnim kurikulumom čija je reforma započela sredinom 1990-ih godina. Temeljna područja nastave glazbe propisana kurikulumom su *muziciranje i ples, skladanje i slušanje glazbe*. Zadaci nastave glazbe (*meNet. Music Education in Norway*) u okviru temeljnih područja od prvog do četvrtog razreda osnovne škole su:

Muziciranje i ples:

- naučiti pjevati pjesme i plesati plesove različitih stilova i tradicija te vježbati pjevati i svirati;
- steći povjerenje u vlastito pjevanje, sviranje i plesanje.

Skladanje:

- istraživati i igrati se sa zvukovima, tekstom i pokretom te osmišljavati jednostavne izvedbe na osnovu navedenog;
- upoznati i razumjeti različitu glazbu te steći povjerenje u vlastite stvaralačke sposobnosti.

Slušanje glazbe:

- aktivno slušati glazbu u različitim situacijama, razviti sposobnost slušanja glazbe s interesom te razumjeti da glazba može na čovjeka utjecati na različite načine.

Ministarstvo obrazovanja od 2007. do 2010. godine provodilo je projekt pod nazivom *Creative Learning – Art and Culture in Education* čiji je cilj bio razviti umjetničke, kulturne, estetske i kreativne sposobnosti učenika i djelatnika u predškolskom, osnovnoškolskom, srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju.

Finska

U Finskoj u prvih šest razreda nastavu svih predmeta izvodi učitelj primarnog obrazovanja (osim nekih predmeta, npr. glazbenog i tjelesnog odgoja). Glavna karakteristika nastavnog plana i programa nastave glazbe je raznolikost. Iako se nastava glazbe naziva *nastava pjevanja*, osim pjevanju posvećuje se pažnja i *sviranju, slušanju glazbe, doživljaju i različitim kreativnim oblicima rada*. Od prvog do šestog razreda nastava glazbe je jedan sat tjedno. Škole imaju mogućnost odlučiti kako će rasporediti satnicu svakog predmeta, pa tako i nastavu glazbe. To znači se u nekim razredima može izostaviti nastava glazbe, no to će biti nadoknađeno u ostalim razredima, tj. u nekim razredima bit će pojačana satnica nastave glazbe.

U prva četiri razreda osnovne škole težište nastave glazbe je na glazbenom izričaju kroz igru i integrirane aktivnosti. Učenici se upoznaju s glazbom i različitim zvukovima iz okruženja te ih se potiče na izražavanje i oblikovanje vlastitih ideja (*meNet. Music Education in Finland*).

U nastavi glazbe učenici će naučiti (*Finnish National Board of Education. National Core Curriculum for Basic Education, 2004*):

- koristiti svoj glas i izražajno pjevati, svirati glazbala i kretati se uz glazbu, u skupini ili samostalno;
- aktivno i pažljivo slušati glazbu i zvukove iz okruženja;
- koristiti različite glazbene sastavnice pri skladanju;
- razumjeti različitost glazbenoga stvaralaštva;
- odgovorno djelovati pri muziciranju i slušanju glazbe.

Sadržaj nastave:

- vježbanje korištenja glasa pri govoru, izgovaranju besmislica i pjevanju; igre s pjevanjem primjerene dobi;
- repertoar pjesama za pjevanje; pjevanje vježbi koje pripremaju učenika za višeglasno pjevanje;
- repertoar skladbi i vježbi koje pripremaju učenike za skupno sviranje ritamskih, melodijskih i harmonijskih glazbala te tijela kao glazbala s vježbama koje razvijaju osjećaj za mjeru;
- slušanje različite glazbe i razmišljanje o odslušanom; opisivanje vlastitih doživljaja i ideja;
- skladanje kratkih skladbi uz korištenje ponavljanja i improvizacije;

- osnovni glazbeni pojmovi – ritam, melodija, harmonija, dinamika, boja i oblik – povezani s muziciranjem, slušanjem, kretanjem uz glazbu i skladanjem;
- pjesme, skladbe za sviranje i slušanje koje uvode učenike u finsku glazbu, glazbu drugih zemalja i kultura, različitih razdoblja i glazbenih žanrova.

Ishodi učenja po završetku 4. razreda – učenici će:

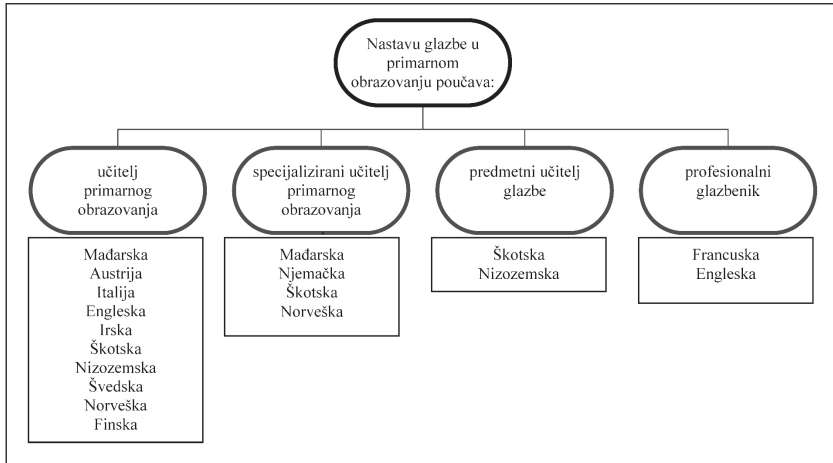
- znati kako koristiti svoj glas tako da znaju pjevati jednoglasno u skupini;
- znati otkucavati dobe glazbenih komada tako da budu u stanju sudjelovati u instrumentalnoj izvedbi i skupno svirati;
- vladati određenim repertoarom pjesama, neke znati napamet;
- znati kako samostalno ili kao član skupine osmisliti svoja glazbena rješenja, npr. »jeku«, pitanje/odgovor, solo/tutti koristeći zvuk, pokret, ritam ili melodiju;
- prepoznati glazbu koju čuju i biti u stanju izraziti vlastiti doživljaj slušanja koristeći riječi, slike ili pokret;
- znati djelovati kao članovi ansambla, uzimajući u obzir i druge članove.

Usporedba nastave glazbe primarnog obrazovanja u Europi

Cilj je ovoga rada usporedba nastave glazbe primarnog obrazovanja pojedinih europskih država u kontekstu tko izvodi nastavu glazbe, kolika je satnica predviđena za nastavu glazbe, je li nastava glazbe samostalan predmet ili je u okviru nekog područja te koja su nastavna područja zastupljena u nastavi glazbe.

Na osnovu dobivenih podataka uočili smo da nastavu glazbe najčešće izvode učitelji primarnog obrazovanja. U pojedinim državama učitelji primarnog obrazovanja specijaliziraju se za izvođenje nastave glazbe, u pojedinim državama nastavu glazbe izvode predmetni učitelji glazbe, dok u Francuskoj i Engleskoj profesionalni glazbenici imaju mogućnost doškolovanja te su na taj način osposobljeni za poučavanje nastave glazbe. Slika 1 prikazuje vrste učitelja koji izvode nastavu glazbe u primarnom obrazovanju s obzirom na promatrane države.

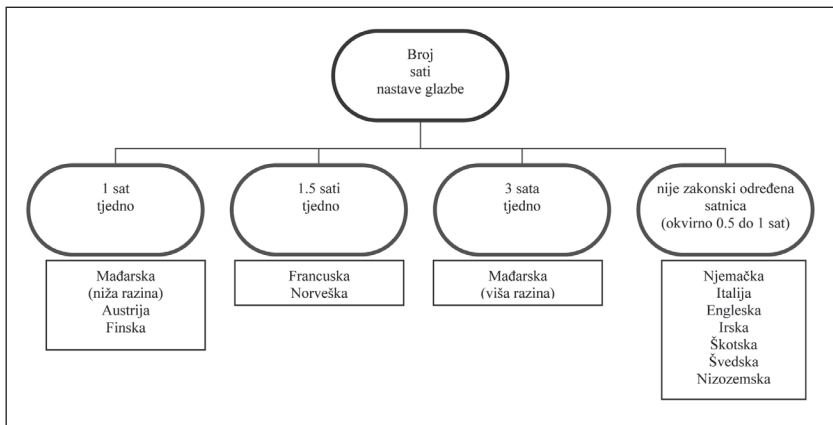
Slika 1. Vrste učitelja koji poučavaju nastavu glazbe u primarnom obrazovanju

Iz Slike 2 možemo zaključiti sljedeće:

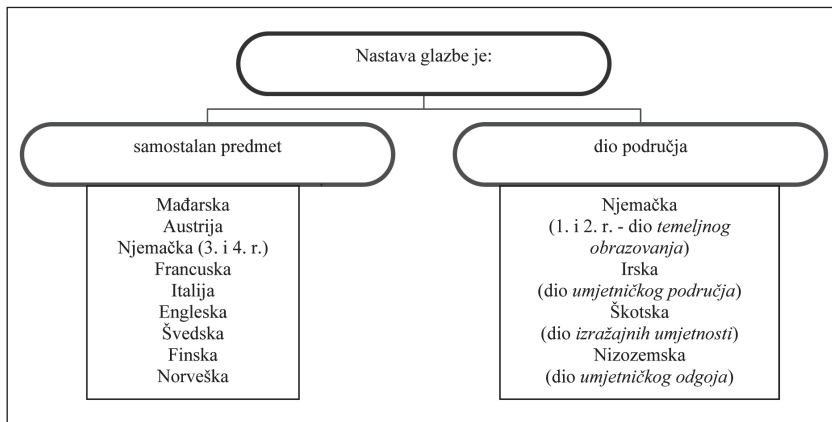
- u nekoliko država nije zakonski određena obvezna satnica nastave glazbe;
- najvišu satnicu imaju mađarski učenici i to oni koji se odluče pohađati višu razinu nastave glazbe.

Slika 2. Broj sati obvezne nastave glazbe u primarnom obrazovanju

U većini promatranih država nastava glazbe je u primarnom obrazovanju samostalan predmet (Slika 3), dok je u četiri države dio područja koje osim glazbe najčešće sadrži likovnu i dramsku umjetnost te ples (Irska, Škotska, Nizozemska) odnosno glazba je dio područja koje sadrži temeljne predmete (Njemačka).

Slika 3. Status nastave glazbe u primarnom obrazovanju

S obzirom na nastavna područja koja su zastupljena u nastavi glazbe, može se zapaziti (Tablica 1) da je u većini analiziranih država prisutan *model aktivnoga muziciranja*, odnosno tzv. *integrativni model* prema kojemu su podjednako zastupljena sva područja nastave glazbe.

Tablica 1. Nastavna područja nastave glazbe primarnog obrazovanja

Država	Nastavna područja nastave glazbe primarnog obrazovanja
Mađarska	stvaranje glazbe te uvažavanje i vrednovanje glazbe
Austrija	pjevanje, stvaranje glazbe, slušanje glazbe, kretanje uz glazbu i glazbeno kreativni rad
Njemačka	aktivno muziciranje, slušanje glazbe, stvaranje glazbe, stvaranje uz glazbu
Francuska	aktivno muziciranje (naročito pjevanje) i slušanje glazbe
Italija	pjevanje, stvaranje glazbe, slušanje glazbe, kretanje uz glazbu i glazbeno kreativni rad

Država	Nastavna područja nastave glazbe primarnog obrazovanja
Engleska	skladanje, izvođenje i slušanje glazbe
Irska	slušanje glazbe, izvođenje glazbe, skladanje
Škotska	izvođenje i stvaranje glazbe
Nizozemska	pjevanje, slušanje glazbe, izvođenje glazbe, pokret, glazbena notacija
Švedska	muziciranje i slušanje glazbe
Norveška	muziciranje i ples, skladanje i slušanje glazbe
Finska	sviranje, slušanje glazbe, stvaralaštvo

Zaključak

Nastavu glazbe u primarnom obrazovanju izvode četiri vrste učitelja: učitelji primarnog obrazovanja, učitelji primarnog obrazovanja sa specijalizacijom iz nastave glazbe, predmetni učitelji glazbe, profesionalni glazbenici. Možemo zaključiti da u većini europskih država tijekom školovanja studenti učiteljskog studija stječu nisku glazbenu naobrazbu te da se specijalizacijom, odnosno uvođenjem u nastavu predmetnih učitelja glazbe i profesionalnih glazbenika, želi učenicima omogućiti kvalitetnija nastava glazbe. Nastava glazbe u primarnom obrazovanju u većini je europskih država postavljena vrlo ambiciozno i za njeno ostvarenje je potrebno više od jednog sata tjedne nastave. U gotovo svim državama na nastavi glazbe se pjeva, svira, sluša i stvara glazba te uči o glazbi, odnosno nastava se najčešće izvodi prema tzv. *integrativnom modelu*, tj. *modelu aktivnog muziciranja*. Bolji rezultati s takvim modelom mogući su samo onda kada je moguće povećati broj nastavnih sati, odnosno u onim zemljama u kojima se nastava glazbe ne ograničava na jedan sat tjedno, nego postoji mogućnost da škole samostalno odlučuju o satnici svakog predmeta, pa tako i nastave glazbe. Ovakav model u europskim zemljama prisutan je iz razloga što u većini njih ne postoje glazbene škole. Glazba se u većini europskih zemalja može učiti samo privatno pa je nastava u općeobrazovnoj školi često jedino mjesto gdje se uopće može učiti glazba.

Literatura

- Finnish National Board of Education. National Core Curriculum for Basic Education* (2004), Vammala: Finnish National Board of Education. Dostupno na: http://www.oph.fi/download/47673_core_curricula_basic_education_4.pdf, pristup: 25. 8. 2011.
- Lehrplan der Volksschule, Siebenter Teil, Bildungs- und Lehraufgaben sowie Lehrstoff und didaktische Grundsätze der Pflichtgegenstände der Grundschule und der Volksschuloberstufe, Grundschule – Musikerziehung, Stand: BGBl. II Nr. 368/2005* (2005), Wien: Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur. Dostupno na: <http://www.bmukk.gv.at/medienpool/14050/vslpsiebenterteilmusikerzieh.pdf>, pristup: 24. 8. 2011.
- National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Germany* (2010), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_DE_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.
- National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Hungary* (2010), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_HU_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.
- National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Ireland* (2010), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_IE_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.
- National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – The Netherlands* (2010), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_NL_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.
- National System Overviews on Education Systems in Europe and Ongoing Reforms – Sweden* (2010), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_SE_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.
- Organisation of the Education System in Hungary* (2008/2009), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/HU_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.
- Organisation of the Education System in Sweden* (2009/2010), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/SE_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.
- Structures des systèmes d'enseignement et de formation en Europe – France* (2009/2010), Brussels: European Commission. Dostupno na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/FR_EN.pdf, pristup: 20. 7. 2011.

ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurydice/structures/041_FR_FR.pdf, pristup: 20. 7. 2011.

The National Curriculum for England. Key stages 1–3 (1999), London: Department for Education and Employment. Dostupno na: http://curriculum.qcda.gov.uk/uploads/Music%201999%20programme%20of%20study_tcm8-12060.pdf, pristup: 20. 8. 2011.

UNESCO. International Standard Classification of Education (1997), Montreal: UNESCO Institute for Statistics. Dostupno na: http://www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm, pristup: 27. 7. 2011.

Izvori s Interneta

Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Skolverket. Lager & regler. Nya föreskrifter. Dostupno na: http://www.skolverket.se/lagar_och_regler/2.3134/2.5007?_xurl=http%3A%2F%2Fwww4.skolverket.se%3A8080%2Fwtpub%2Fws%2Fskolfs%2Fwtpubext%2Ffs%2FRecord%3Fk%3D1641, pristup: 24. 8. 2011.

Gesamtlehrplan Grundschule. Kapitel II A Fächerübergreifende Bildungs- und Erziehungsaufgaben. Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung (ISB). München. Dostupno na: <http://www.isb.bayern.de/isb/download.aspx?DownloadFileID=60962758eb00ab5d4db0ddf7e31feb40>, pristup: 19. 8. 2011.

Learning and Teaching Scotland. Experiences and Outcomes. Expressive Arts. Introductory Statements. Dostupno na: <http://www.ltscotland.org.uk/myexperiencesandoutcomes/expressivearts/introductorystatements.asp>, pristup: 23. 8. 2011.

meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in Austria. Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html?m=0&c=0&lang=en>, pristup: 18. 8. 2011.

meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in England. Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html>, pristup: 20. 8. 2011.

meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in Finland. Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html?m=1&c=0&lang=en>, pristup: 25. 8. 2011.

meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in France. Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html>, pristup: 18. 8. 2011.

- meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in Germany.* Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html?m=0&c=0&lang=en>, pristup: 18. 8. 2011.
- meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in Hungary.* Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html>, pristup: 19. 8. 2011.
- meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in Italy.* Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html>, pristup: 18. 8. 2011.
- meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Education in Norway.* Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html>, pristup: 24. 8. 2011.
- meNet – Music Education Network. The European Network for Communication and Knowledge Management of Music Education. Music Teacher Training in The Netherlands.* Dostupno na: <http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/topics.html?m=2&c=0&lang=en>, pristup: 31. 8. 2011.
- Primary School Curriculum. Curriculum online. Arts Education. Music.* Dostupno na: http://www.curriculumonline.ie/en/Primary_School_Curriculum/Arts_Education/Music/Arts_Education_Music_arts.html, pristup: 20. 8. 2011.
- Programme du CP et CE1. Ministère de l'éducation nationale et ministère de l'enseignement supérieur et de la recherche.* Dostupno na: http://www.education.gouv.fr/bo/2008/hs3/programme_CP_CE1.htm, pristup: 18. 8. 2011.
- Programme du CE2, du CMI et du CM2. Ministère de l'éducation nationale et ministère de l'enseignement supérieur et de la recherche.* Dostupno na: http://www.education.gouv.fr/bo/2008/hs3/programme_CE2_CM1_CM2.htm, pristup: 18. 8. 2011.
- SLO. Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Kerndoelen. Core Objectives Primary education. doc.* Dostupno na: <http://www.slo.nl/primair/kern-doelen/>, pristup: 23. 8. 2011.

TEACHING MUSIC IN PRIMARY EDUCATION IN EUROPEAN COUNTRIES

Jasna Šulentić Begić, Amir Begić

This paper intends to present an overview of the teaching music at primary education level in following European countries: Hungary, Austria, Germany, France, Italy, England, Ireland, Scotland, The Netherlands, Sweden, Norway, and Finland. The main objective in this study was to compare the teaching music in primary education in European countries according to following characteristics: who is a teacher of music, what is the timetable provided for the teaching music, is that course independent or is it a part of a wider subject, what areas of study are represented in the teaching music.

The results show that the music courses at the primary education level are taught by four different types of teachers (primary education teachers, primary education teachers specialized in music education, music teachers, and professional musicians), that almost all European countries assign one teaching hour per week for teaching music, that in the most of the countries music is an independent teaching subject, and that in almost all countries the music teaching is done in accordance with the so-called integrative model, i.e. the model of active music making.

Key words: *primary education, teaching music, musical activities, music teachers*